

Van: Landelijke Cliëntenraad

Datum: 13-10-2022

Betreft: position paper LCR rondetafelgesprek knelpuntenbrieven UWV & SVB

We hebben uw uitnodiging om van gedachte te wisselen over de knelpuntbrieven van UWV en SVB in dank aanvaard. Het delen van deze knelpuntbrieven en de verdere prioritering kunnen meer richting en sturing geven aan het debat. Wij zijn dan ook blij om te zien dat enkele van de knelpunten in de brieven 2021 succesvol op de agenda zijn geplaatst en dat er voor sommige knelpunten zicht is op een oplossing. Echter vanuit clientperspectief liggen de prioriteiten soms anders.

Reactie op knelpuntenbrieven

In de knelpuntenbrief van UWV van dit jaar is er meer aandacht voor het perspectief van de burger. Niet het type uitkering, maar de behoeften van cliënten zouden leidend moeten zijn. Als Landelijke Cliëntenraad (LCR) ondersteunen wij dit pleidooi van harte. Met name het 'ontschotten' van dienstverlening is een onderwerp waar wij vaak signalen over krijgen. Dit geldt voor de beschikbaarheid van voorzieningen en de vraag wie hierover de regie voert. Deze 'schotten' zijn bijvoorbeeld zichtbaar voor mensen met een visuele beperking die daarvoor een voorziening aanvragen. Ben je een werknemer, dan vraag je in beginsel een voorziening bij UWV. Doe je vrijwilligerswerk dan moet je een voorziening aanvragen via de WMO. Kom je net uit het ziekenhuis, dan moet de voorziening via de ziektekostenverzekeraar worden verstrekt. Het 'ontschotten' van deze voorzieningen is nodig.

Een ander onderwerp is het verruimen van de mogelijkheden tot gegevensuitwisseling, en dan in het bijzonder tussen partijen buiten de SUWI-omgeving. Wij zien het potentieel, zeker wanneer het gaat over een 'warme overdracht', maar we zijn ook kritisch op de mogelijke inbreuk op de privacy van burgers. Wij zouden graag een meer uitgebreide onderbouwing willen zien voor de vraag waarom de burger hiermee geholpen is. Immers niet alle uitwisseling van gegevens is in het belang van de client of de organisatie die met de burger in gesprek is.

In de knelpuntenbrief van SVB lezen we de roep om de menselijke maat in het sanctiebeleid, de LCR ondersteunt deze roep. De inlichtingenplicht is voor veel burgers die er mee te maken hebben een ingewikkelde klus. Wij krijgen signalen van burgers die onbewust de inlichtingenplicht schenden, vaak ook vanuit een verminderd doenvermogen. Burgers begrijpen dat er sancties zijn, maar deze staan voor hen niet in verhouding tot 'het vergrijp'. Zeker voor burgers die moeten overleven op het sociaal minimum, is een sanctie zeer kostbaar. Enige voorzichtigheid is dan geboden om niet de veroorzaker te worden van een problematische schuld. Wij zijn blij dat hier nu meer aandacht voor is.

Koopkrachtcorrectie bereikt niet iedereen

Voor cliënten van UWV en SVB die met problematische schulden kampen en met een deurwaarder te maken krijgen, wordt een beslagvrije voet berekend. De beslagvrije voet betreft een budget, waarvan burgers geacht worden hun levensonderhoud te kunnen voorzien. De beslagvrije voet is een percentage van het wettelijk minimumloon (WML) tot een individueel vastgesteld maximumbedrag. Het bedrag boven de individueel vastgestelde beslagvrije voet kan worden aangewend voor aflossing van schulden. Het kabinet is voornemens om het WML per 1 januari 2023 te verhogen, de uitkeringen die hieraan zijn gekoppeld stijgen mee. Bij ons is echter niet bekend of het individueel vastgesteld maximumbedrag ook geïndexeerd wordt. Het gaat om de vraag of de stijging van de beslagvrije voet, gezien de maximaal vastgestelde bedragen en de uitdeling aan de schuldeisers, de pas houdt met de actuele prijsstijgingen. In bredere zin gaat het om het beschermen van de bestaanszekerheid van de meest kwetsbare groepen. Wij krijgen signalen van burgers die zich hierover zorgen maken. Wanneer deze indexatie namelijk niet plaatsvindt, zal de koopkrachtcorrectie niet bij de burger terecht komen, maar bij de schuldeiser. Hierdoor bestaat het risico dat mensen die te maken hebben met de beslagvrije voet onder het bestaansminimum terecht komen. Het instrument doet dan niet langer waar het voor ingesteld is.